

DIAKONOS KRONIKK

Hva sier Guds ord om diakonien?

Av høyskolelektor Alf B. Oftestad

DEL II

Menighetens vertikale og horisontale linje forenes i nattverden. Det jeg frembærer for Gud i kraft av Jesus Kristus drevet av Den Hellige Ånd — det gjør jeg i et fellesskap sammen med andre troende. Den loddrette (gudstjenestlige-kultiske) linje og den vannrette (menneskelige-fellesskap-sosiale) linje blir holdt sammen i nattverden og anskueliggjort i det samme måltid. Disse to anliggender står i et spenningsforhold til hverandre. Det kan bli en flukt fra verden inn i det kultiske og liturgien, men det kan like gjerne bli en flukt bort fra helligelsen og innvielsen ut i det sosiale og alménmenneskelige. Begge linjer må diakonien holde sammen dersom den skal forbli kirkens diakoni.

Det hellige samfunn konkretisert i nattverden lever på tvers av alle andre former for (familiearbeids-sosialt-politisk) fellesskap, inspirerer og/eller korrigerer disse. Et sant og ekte samfunn mellom mennesker på tvers av ulike barrierer hjelpes fram. Dette er en diakonal oppgave. Ofte er det slik at menneskelige handlinger, sosial bakgrunn og tilhørighet, felles (religiøse) opplevelser og livsstil blir bestemmende i det hellige samfunn. Men Guds Ord sier at det er Jesus Kristus «som holder bygningen sammen». Ef. 2,21. Diakonien skal være seg det bevisst.

Alt dette til sammen skaper et hellig samfunn — et Guds folk og et søskenfellesskap utvalgt av Gud fra verden og helliget Gud. (Den 3. artikkel omtaler dette.) Denne menighet med disse kjennetegn (nådemidlene) er forutsetningen for diakonien og for et

Alf B. Oftestad

diakonembete som vi finner omtalt i Guds Ord (**den spesielle diakoni**) Man kan vel si at i evangeliene er diakonatet (saken) omtalt i tilknytning til Jesus Kristus og apostlene Mrk. 10,35 f. og Mt. 10,1 f. (utsendelsen). I brevlitteraturen, hvor menigheten har funnet sin organisasjonsmessige form, er det også et diakonembete. (Ap. gj. 6, 1-6 (?), Fil. 1,1, 1. Timö 3,8 ff., Rom. 16,1.

De fleste er enig om at Ap. gj. gir et bilde av hvordan diakonatet fungerte i den første menighets tid (ca. år 100), og det uansett om disse syv er de første diakoner eller ikke. Fil. 1 og Rom. 16, forutsetter et diakonembete i den paulinske misjonsmenighet (ca. år 60). 1. Tim. 3, 8-13 gir en fremstilling av de kvalifikasjoner som kreves. Føbe i Rom. 16,1 hadde en fremtredende stilling. Hun har vært en «beskytterinne». (Hun kalles ikke diakonisse, men diakon. Diakonissettlen kom først

med kirkefedrene.) Føbe hadde flg. den samme tjeneste som de mannlige diakoner i misjonsmenighetene. Enkene i 1. Tim. 5,5 ff. representerte ikke noe embete, men likefullt en diakonal tjeneste. De var virkelige enker, dernest hadde de en viss alder (og erfaring). De hadde først og fremst en bønnetjeneste. Ap. gj. 9,39, 41.

Man kan stort sett samle diakonens tjeneste om visse sentrale kategorier av arbeidsområder i menigheten.

1) De gudstjenestlige (liturgiske) oppgaver.

2) De karitative oppgaver.

3) De administrative oppgaver.

(De samme kategorier av oppgaver for diakonen finner man også i etterapostologisk tid og i oldkirken).

Gudstjenesten var sentrum i den første menighets liv. Derfor gjorde også diakonen tjeneste i det gudstjenestlige fellesskap, ikke minst ved nattverdfeiringen og kjærlighetsmåltidet (agapen) (se ovenfor), følgelig tok han/hun hånd om de legemlige og sosiale (miljømessige) behov. (Med diakoni klinger bildet av gjestebud og måltid gjerne med. Joh. 13,14-30. Luk. 12,37, 22,23-27. Det er vel også belegg for at diakonen talte **de truedes sak**. Levittene, diakonens forløper i GT gjorde det. 5. Mos. 17, 8-13. 2. Krøn. 19,8. Til saken: Ap.gj. 6 (Se dessuten: De ap. const. 2,26, 1. Clem. 42.) Diakonene stiftet fred. 1. Tim. 3. Det er vel også tenkelig at diakonen tok hånd om menighetens organisering, administrerte dens økonomi og fordelte midlene, dessuten inspi-

rerte og organiserte den **alminnelige diakoni**.

Den alminnelige diakoni i menigheten står i Guds Ord i sammenheng med: **søskenfellesskap**. Det var et omsorgsfellesskap som var **annerledes** enn det alminnelige by- eller lokalsamfunn som omga menigheten. Jesus forkynner nemlig en ny og spesiell grunnregel for dette søskenfellesskapet. En regel som Han også praktiserte selv. Mt. 18,1 f., Mrk. 9,33 f., Luk. 9,46, Joh. 13, 15-15. Derfor sier Han også: «Min mor og mine søsken det er de som hører Guds Ord og gjør etter det.» (Luk. 8, 19-21) Dette går ikke på mennesker i sin alminnelighet, men på fellesskap (slektsskap) i troen, sml. Luk. 9, 59-62. Jesus har dannet et nytt samfunn, Mt. 28, 10. Det skulle være en struktur i det kristne fellesskap motsatt det øvrige samfunn — utenfor, Luk. 22, 24-27. En **diakonal struktur**. De diakonale barmhjertighetsgjerningene d.v.s. kjærligheten mellom disiplene blir til og med grunnlaget for den dom som skal felles over Guds menighet ved tidens slutt etterat Han har skilt gjetene (hedningene) fra sauene. (Guds folk, menigheten) Mt. 25,31 ff., Joh. 4,19. Jesus identifiserer seg nemlig med sine disipler («mine minste små») nettopp i deres avmakt. Derfor skal også verden gjøre regnskap for om de tok imot «disse minste små».

Dette søskenfellesskap tar også Paulus opp i 1. Kor. 12 om legemet og lemmene. (Se spes. v. 20 ff.) Så er det da all diakonis oppgave å **bygge opp dette hellige samfunn av personer, så det blir et omsorgsfellesskap** åpent for enhver som kommer i tro og ydmykhet. Menigheten er nemlig en by som ligger på et fjell. Mt. 5,14. Man ser et samfunn hvor man tjener hverandre i Kristus. Men ofte blir man nok skuffet i det man som Sakkeus bare ser ryggene rundt Jesus. Fra menigheten skal det alltid lyde et kom som også viser seg i handling.

Altså er det en hovedoppgave å bygge opp et **åpent hellig sam-**

funn som også virker **utad** i forhold til det ytre samfunn, ikke minst ved sin kristne grunnholdning til menneskelivet. Det har en økende pedagogisk betydning i en tid preget av verdikriser. Bare ved sin blotte eksistens vil menigheten ha en tegnkarakter som vekker, utfordrer og øver kritikk. Den kan (vil) ha en polariserende og strukturerende virkning, og endelig kan det utgå fra den inspirasjon i dens sosiale omgivelser. Menigheten må være og tvinges faktisk til å bli en sosial **motkultur** fordi den er Jesu Kristi kirke. Hvis den da ikke lar seg prostituere av en stadig verdslig statsmakt. Vi befinner oss jo i en tid da samfunnet og Jesu Kristi kirke går hver sin veg — og det har NT sagt vil skje.

Menigheten har altså en grunnholdning (diakonal struktur) forskjellig fra det omliggende samfunn. Det må gi seg praktiske utslag i dens liv og virke.

Tre felt er i dag aktuelle:

1) **Ta imot de utstøtte**. 1. Kor. 1,26 f. **Et sted** må de bli tatt imot som mange mener burde ha vært radert ut av vårt effektive samfunn. Det gjelder de ressursvake, foraktede som er i veien, og som «burde har vært abortert bort (utstøtt)». De må tas imot i kristen omsorg.

2) **En alternativ livsstil**. Bibelen understreker gang på gang at «gudsfrykt med nøysomhet er en stor vinning» 1. Tim. 6,6. En moralsk reaksjon mot bruk-og-kastmentaliteten er faktisk en diakonal plikt. Nøysomheten åpner ikke himlen for noe men-

neske, men den luker vekk mye som kan kvele troen. Den gjør gudsfrykten tydelig og det kristne vitnesbyrd konkret slik at menigheten blir et tjenende fellesskap. NT's kritikk av rikdom, vellevnet, havesyke og egoisme peker mot en enkel livsstil, ikke gjerrighet, men offer. Engang når alle ressurser er oppbrukt og alle hiver seg over det som måtte være igjen, skal Guds menighet gi til trengende fordi den innser med Paulus «hva har jeg som jeg ikke har fått».

3) Menigheten praktiserer et **forpliktende fellesskap** som særlig kommer til uttrykk i ekteskap og familieliv. De ulike samlivskriser og den grunnleggende forvirring vi opplever, er en følge av at de bibelske normer for menneskelig samliv er glidd ut av blikkfeltet.

I flere av sine skrifter regner Luther opp en rekke kjennetegn på en menighet i tillegg til de i Augustan 7. (nådemidlene og embete). Han nevner bl.a. ekteskapet (i skriftet: Wider Hans Worst, 1541). Det samme fremholder våre eldste kirkefedre. Diakonien bør holde dette frem i dag og her gi hjelp og vegledning. Selv om det er upopulært å holde frem en kristen forpliktende seksual moral — istedenfor forbrukersamfunnets «bruk og kast».

Til slutt: Dersom Jesu Kristi kirke i sin diakoni våget å være tro mot Guds Ord, ville den også erfare korset. Korset er fra gammelt av et kirkens kjennetegn. Dessuten hører **martyria** og **diakonia** sammen dvs. **diakonien bæres fram av og ender i offer og martyria**.

Tempelridderne inviterer

Tempel Ridder Ordenens , og Brynjar Hoff. Dessuten avdeling i Oslo, Riddertempelet St. Hallvard, feirer i disse dager sitt 50 års jubileum. I den anledning inviteres alle interesserte i Universitetets Aula fredag 15. oktober 1982 klokken 20.00 der programmet «I Skaperens tjeneste» fremføres av Nils Ole Oftebro